

Handläggare: Lars-Erik Ståkrantz 2004-08-06
Administrativa avdelningen
IT-enheten/65
Tel: 508 270 08
larserik.stalkrantz@gfk.stockholm.se

Dnr 04-000-1940

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

**Förslag till Informationsteknisk plattform (ITP2002)
Remiss från kommunstyrelsen**

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden besvarar remissen med gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande.
2. Nämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Olle Zetterberg

Bengt Hjelm

SAMMANFATTNING

Stockholms stads e-strategi, fastställd av kommunfullmäktige i februari 2001, är det övergripande regelverket för stadens långsiktiga inriktning beträffande informationsteknikens roll, utveckling och hantering i stadens verksamhet. Den teknik som bör användas för att realisera stadens strategi inom IT-området anges i informationsteknisk plattform. Den nu gällande plattformen fastställdes av fullmäktige i mars 1999.

IT-avdelningen inom stadsledningskontoret (SLKIT) har tillsammans med IT-ansvariga på förvaltningar och bolag utarbetat förslag till ny informationsteknisk plattform för Stockholms stad (ITP2002). Förslaget har remitterats till bl a gatu- och fastighetsnämnden för yttrande senast 2004-09-10.

ITP2002 innehåller bl a rekommendationer avseende tekniken för att realisera stadens e-strategi. Dokumentet redovisar standarder, rekommendationer och förslag till åtgärder på teknisk nivå, som kan utgöra basnivå för områdena informationsstruktur, systemarkitektur, kommunikation, teknisk arkitektur, teknisk IT-säkerhet och drift.

Gatu- och fastighetskontoret konstaterar inledningsvis att det remitterade förslaget till stor del är utarbetat under år 2002 och att det i vissa delar redan är genomfört eller får anses överspelat genom teknikutvecklingen.

Kontoret anför vidare att ambitionen att ta fram en gemensam plattform för hela staden ställer stora krav på gränsdragning mellan centrala och lokala behov. Ett alltför långtgående krav på standardisering kan få stora ekonomiska konsekvenser för förvaltningar och bolag. Skillnaden mellan olika förvaltningar och bolag i behovet och förmågan att kunna utveckla och genomföra IT-satsningar är stor. Det som är bra för vissa organisationer behöver inte nödvändigtvis vara bra och effektivt för andra. Enligt kontorets uppfattning är det därför viktigt att de krav som ställs i ITP2002 begränsas till i första hand områdena IT-säkerhet och kommunikation. För övriga områden bör tydliga regler anges för hur informationsöverföring skall ske för att tillgodose både centrala och lokala behov.

Rapporten talar också om att konsolidering måste ske för att de övergripande målen för ökad effektivitet, ökad service, ökad säkerhet och standardisering skall kunna nås. Många förvaltningar/bolag har arbetat med detta de senaste åren bland annat genom att införa en hög grad av standardisering. De effektivitetsvinster som finns kvar att hämta in blir därför begränsade.

UTLÅTANDE

Remissen

Genom finansroteln har till gatu- och fastighetsnämnden remitterats ett förslag till Informationsteknisk plattform för Stockholm Stad. Remissen inkom till kontoret 2004-05-28 och ska besvaras senast 2004-09-10.

Inom staden har förslaget även remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, samtliga facknämnder samt Stadshus AB.

Bakgrund

Stockholms stads e-strategi är det övergripande regelverket för stadens långsiktiga inriktning beträffande informationsteknikens roll, utveckling och hantering i stadens verksamhet. Informationstekniken spelar en viktig roll för att realisera de mål och förslag till förändringar som e-strategin beskriver. Därför krävs insatser och förändringar inom ett antal områden inom informationstekniken. E-strategin fastställdes av kommunfullmäktige 2001-02-19.

IT-avdelningen inom stadsledningskontoret har tillsammans med stadens IT-ansvariga på förvaltningar och bolag utarbetat förslag till ny Informations-

teknisk plattform för Stockholm stad. Den nu gällande informations-tekniska plattformen fastställdes av kommunfullmäktige 1999-03-22.

Förslagen i Informationsteknisk plattform 2002

Förslaget i ITP2002 rekommenderar tekniken för att realisera stadens e-strategi. Dokumentet redovisar standarder, rekommendationer och förslag till åtgärder på en teknisk nivå, som kan utgöra basnivå för gemensam standard avseende följande områden:

- ? Informationsarkitektur
- ? Systemarkitektur
- ? Kommunikation
- ? Teknisk arkitektur
- ? Teknisk IT-säkerhet
- ? Drift.

Förslagets sammanfattning finns bifogad i bilaga.

Kontorets synpunkter

Allmänna synpunkter

Arbetet med att ta fram detta förslag till informationsteknisk plattform genomfördes under 2002. Detta innebär att delar i förslaget redan är överspelat antingen genom teknikutvecklingen eller genom att delar i förslaget genomförts av Stadsledningskontoret eller av förvaltningar och bolag själva.

Ambitionen att ta fram en gemensam informationsteknisk plattform för hela staden omfattande både förvaltnings- och bolagssektorn ställer stora krav på gränsdragning mellan centrala och lokala behov. Ett alltför långtgående krav på standardisering kan få stora ekonomiska konsekvenser för förvaltningar och bolag. Skillnaden mellan stadens förvaltningar och bolag i behovet av och förmågan att kunna utveckla och genomföra IT-satsningar är mycket stor. Detta innebär att vad som är bra för vissa organisationer inte nödvändigtvis behöver vara bra och effektivt för andra. Det är därför viktigt att de krav som ställs i ITP2002 begränsas till i första hand IT-säkerhets- och kommunikationsområdet. För övriga områden bör tydliga regler anges för hur informationsöverföring skall ske för att tillgodose både centrala, stadsövergripande behov och kraven från respektive förvaltning/bolag. Inom ramen för dessa regelverk kan sedan respektive förvaltning/bolag välja sitt IT-stöd utifrån den egna verksamhetens behov.

Ovanstående synsätt innebär inte att alla skall göra egna lösningar utan det skall alltid prövas om möjlighet till samarbete finns mellan olika organisationer både vad gäller införande och drift av IT-system. Detta ska ske utifrån verksamhetsbehov och ekonomiska förutsättningar. En kostnads- och intäktsanalys skall alltid finnas med som underlag vid dessa beslut.

Under den tid som gått sedan förslaget togs fram har de flesta förvaltningar och bolag arbetat med att utveckla och effektivisera sin IT-verksamhet.

Detta innebär att många av de stora besparingar som nämns i förslaget redan till stora delar hämtats hem lokalt. Därför bör alla förslag till förändringar i IT-verksamheten belysas utifrån den faktiska situationen som är idag t.ex. utifrån TCO¹-mätningar och kostnads- och intäktsanalyser.

Det bör också övervägas om det inte är lämpligt att redan nu göra en översyn av rapporten. En sådan översyn bör inriktas på en generell övergripande nivå (konceptuell nivå), dels för att ge den tekniska plattformen en längre hållbarhet och dels för att framtida behov hos stadens alla verksamheter skall kunna stödjas.

Förslaget belyser 6 delprojekt som kommenteras mer i detalj nedan.

Informationsarkitektur

Inom detta delprojekt vill kontoret bara understryka vikten av detta om staden skall kunna utveckla sin e-strategi och de tankar som finns inom begreppet 24-timmarsmyndigheten. Genom att ha en bra informationsarkitektur skapas förutsättningar för att på ett transparent sätt ge medborgare och näringsliv information om stadens olika tjänster och verksamheter.

Systemarkitektur

I detta delprojekt syns det tydligt att förändringar har skett sedan förslaget togs fram. Delar av förslagen inom detta område har redan börjat genomföras bl.a. i projekten Tjänsteportalen och Nytt Intranet. Kännetecknade för detta arbete är att integration mellan olika verksameters e-tjänster inte sker genom att man använder samma programvaror utan att integrationen sker via tydliga gränssnitt och regler för informationsöverföring. Detta syns tydligt i Tjänsteportalsprojektet som initierats av IT-rådet och där man tillämpat delar av förslagen i ITP2002.

Syftet med Tjänsteportalsprojektet är att ta fram en teknisk infrastruktur samt regler och rutiner för hur e-tjänster skall samverka och presenteras via webb. Grundsynen är att stadens olika verksamheter själva tar fram sina e-tjänster men att dessa skall kunna samverka till en helhet för medborgare och andra externa intressenter, t.ex. statliga myndigheter, fackbranscher mm. Genom att bygga e-tjänsterna med en Service Orienterad Arkitektur (SOA) ²och exponera specificerade web-servicegränssnitt kan man

gemensam plattform baserad på samma programvara. Det kan innebära stora kostnader för förvaltningar och bolag att byta sina nuvarande system till en gemensam plattform. Även här anser kontoret att man bör ha den serviceorienterade arkitekturen (SOA) som utgångspunkt.

Inom området Datalager och rapporter blir dessutom förslaget mer likt en produktbeskrivning vilket inte hör hemma i denna typ av dokument. Den blir dessutom snabbt omodern vilket är tydligt i detta fall.

Kommunikation

Förslagen inom detta delprojekt är relativt tekniska och detaljerade. Man kan fundera på om denna typ av dokument skall vara så teknisk. Risker är också stor att dokumentet snabbt blir omodernt. Ur kontorets perspektiv är det viktigt att det i staden finns tillgång till bra infrastruktur för datakommunikation och att tjänsterna inom detta område är prissatta så att de inte försvårar införande av nya e-tjänster, mobila- och andra tillämpningar för att effektivisera IT-verksamheten. Eftersom kontoret har många tekniska anläggningar som har behov av kommunikation har vi även här behov av en bra infrastruktur för datakommunikation.

En utvecklingstrend inom kontoret är behovet av mobila tillämpningar. Att direkt i sina bärbara utrustningar komma åt och uppdatera information är då en viktig förutsättning.

Merparten av förslagen i ITP2002 har redan genomförts av SLKIT och Stokab. Ambitionen om en flexibel prismodell där verksamheterna kan välja olika kommunikationslösningar efter eget behov har dock inte införts.

Teknisk arkitektur

För att staden skall lyckas i sin satsning mot 24-timmarsmyndighet anser kontoret också att utvecklingen av ID-portalen fortsätter och prioriteras.

Drift

Detta delprojekts förslag utgår från en starkt centraliserad syn på hur olika drifttjänster skall upphandlas och hanteras. Förslagen utgår också ifrån att det finns en minsta gemensam nämnare som alla kan anpassa sig till. Gränsdragningen mellan de gemensamma centrala drifttjänsterna som t.ex. drift av kommunikationsinfrastruktur, drift av EA/PA och vissa obligatorisk system blandas ihop med drift av de lokala system som förvaltningar/bolag själva ha ansvar för. Gränsdragningen mellan SLKIT:s roll som konceptägare för infrastrukturen och den egna förvaltningens/bolagets ansvar för sin egen IT-verksamhet är otydlig. Utgångspunkten måste vara respektive nämnd/styrelse:s eget ansvar för sin IT-drift. Finns det klara ekonomiska och verksamhetsmässiga skäl för centraliserad drift skall detta naturligtvis väljas.

Rapporten talar också om att konsolidering måste ske för att de övergripande målen för ökad effektivitet, ökad service, ökad säkerhet och standardisering skall kunna nås. Även här har mycket hänt sedan rapporten skrevs. Många förvaltningar/bolag har arbetat med att öka effektiviteten, säkerheten och servicen bland annat genom en hög standardisering. Även här måste man utgå från den situation som gäller idag och göra en noggrann analys av de verkliga kostnaderna, intäkterna och behovet av lokal personal. I detta sammanhang är det märkligt att konstatera att någon TCO-analys av S:t Erik Net hittills aldrig gjorts.

SLUT